

Arvoisa kaupunkiympäristölautakunnan jäsen tai varajäsen!

Lautakunnan 30.3 kokouksen esityslistalla on lausunnon anto Helsingin LUMO-ohjelmasta. Ohjelmassa on runsaasti ansioita, mutta varsinkin sen metsiä ja luonnonsuojelusuunnittelua koskevat toimenpiteet ja tavoitteet vaativat selvästi jalostamista.

Erityinen ongelma on ulkopaikkakuntien mittavaan maanomistukseen (noin 5000 hehtaaria metsiä) liittyvien konkreettisten toimenpiteiden täydellinen puuttuminen.

Alla on esitetty 11 olennaista täydennys- tai muutosehdotusta esitettyihin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Kommentointijärjestys noudattaa luonnoksen käsittelyjärjestystä.

1. Helsingin luonnon monimuotoisuutta lisätään ja hyödynnetään entistä paremmin koko kaupungin toiminnassa

LUMO-ohjelmasta puuttuu monimuotoisuuden suojelun vaikuttavin työväline eli luonnonsuojeluohjelman laadinta. Nykyinen luonnonsuojeluohjelma 2015–2024 päättyy ohjelmakaudella eikä uuden kymmenvuotisohjelman laadinta kuulu vuorovaikutusraportissa kuvatulla tavalla normaalin, vuosittaisen toiminnan suunnittelun yhteydessä päätettäviin asioihin. Ohjelmien teon perinnettä on syytä jatkaa huomioiden tällä kertaa myös Östersundomin alueen suojelutarpeet. Esitämme seuraavaa lisätoimenpidettä:

Lisätoimenpide 1) Laadimme uuden, koko Helsingin kattavan luonnonsuojeluohjelman 2025–2034 vuoteen 2024 mennessä.

2. Sini- ja viherverkostojen toimivuutta vahvistetaan

Toimenpide 2.1 (*Otamme kaavojen valmistelussa huomioon ekologisten verkostojen kehittämistarpeet uusia luontotietoja hyväksi käyttäen.*) keskittyy liikaa kehittämisenäkökulmaan. Toimenpide on syytä muuttaa seuraavaan muotoon: ***Otamme kaavojen valmistelussa huomioon ekologisten verkostojen säilyttämisen- ja kehittämistarpeet.***

3. Luontotyypit tunnistetaan mahdollisimman kattavasti ja niiden säilymistä edistetään

Toimenpide 3.1 (*Varmistamme, etteivät mitkään nykyiset uhanalaiset ja Helsingissä harvinaiset luontotyypit häviä kokonaan Helsingin alueelta*) on fatalistisen kunnianhimon.

Luontotyyppinäytteiden säilyttämisen sijasta olennaisempaa on pyrkiä Helsingissä luonnonsuojelulain mukaiseen luontotyyppien suojelun suotuisan tason ylläpitämiseen ja saavuttamiseen. Tämä edellyttää sitä, että kutakin luontotyyppiä pyritään säilyttämään, tarvittaessa ennallistaen, toimivana verkostona ja riittäviä määriä, jotta niille tyypillinen lajisto edes teoreettisesti voi säilyä. Kaikkien luontotyyppien osalta tähän ei Helsingissä tietenkään ole mahdollisuuksia, mutta useiden luontotyyppien osalta mahdollisuudet säilyttää ja jopa parantaa nykytilaa ovat olemassa.

Toimenpide 3.1 on syytä muuttaa muotoon: ***Uhanalaiset ja muut Helsingissä harvinaiset luontotyypit tunnistetaan mahdollisimman kattavasti ja niiden säilyminen riittävänä verkostona turvataan.***

Vuonna 2020 Helsingin kaupunki myi ilman luontovaikutusten arviointia sekä vuorovaikutusta Vihdin Tervalammien runsaasti metsiä sisältävät kiinteistöt. Myynti kohdentui osin myös luontoarvoiltaan merkittäviin metsiin. Nykykäytännöillä on hyvin suuri vaara, että vastaava toistuu lähivuosina vielä monta kertaa. Siksi toimenpiteisiin on syytä sisällyttää seuraava ulkopaikkakuntien luontoalueita koskeva, projektiluonteisen priorisoinnin vaativa toimenpide:

Lisätoimenpide 2) Keräämme ja selvitämme erillishankkeena pohjatiedot Helsingin muilla paikkakunnilla hallitsemien luontoalueiden keskeisistä luontotyyppi- ja lajistoarvoista ja hyödynnämme näitä tietoja alueiden suojelu- ja kaavoituspäätöksissä sekä mahdollisten maanmyyntien kohdentamisessa.

4. Metsien hoidon vaikutukset tunnistetaan ja luonnon monimuotoisuutta lisätään suunnitelmallisesti

LUMO-ohjelmassa ei ole tiedostettu luonnonhoidon linjauksen (2011) sekä lähes yhtä vanhojen luonnonhoidon työohjeiden vanhentuneisuutta sekä ristiriitoja nykyisten valtuustotavoitteiden sekä muiden LUMO-ohjelman tavoitteiden kannalta. Kaupungin metsäsuunnittelun sinnikäs pitäytyminen kyseisissä tavoitteiltaan vanhentuneissa ja monelta osin puutteellisissa linjauksissa ja ohjeissa on pääsyy viime vuosien aluesuunnitelmien sekä luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmien metsäluonnonhoito-osuuksien monilta osallisilta saamaan murskakritiikkiin. Samat vanhentuneet suunnittelukäytännöt ja niiden mukaiset ylimitoitettut hakkuu- ja hoitotyöt olivat pääsyy myös Uutelan virkistymetsien hakkuiden alkuvuodesta 2021 aiheuttamaan kritiikkiin.

Esitämmekin uudeksi toimenpiteeksi seuraavaa:

Lisätoimenpide 3) Luonnonhoidon linjaus sekä luonnonhoidon työohjeet päivitetään vastaamaan nykyisiä kaupungin monimuotoisuustavoitteita.

Helsingin metsissä ja luonnonhoidossa on 2010-luvulla koettu toistuvasti tilanteita, joissa myrskytuhojen korjuuta ja kirjanpainajatorjuntaa on toteutettu tavalla, jossa luontoarvot ovat tarpeettomasti kärsineet. Esitämme uudeksi toimenpiteeksi seuraavaa:

Lisätoimenpide 4) Laadimme toimintalinjaukset, joilla varmistetaan se, että myrskytuhojen korjuussa ja muussa metsätuhojen torjunnassa huomioidaan riittävässä määrin myös arvokkaat luontokohteet sekä LUMO-ohjelman tavoitteet.

Ohjelmassa lahopuun lisääminen kaupungin metsissä on tunnistettu yhdeksi keskeiseksi tavaksi huolehtia monimuotoisuudesta. Silti teeman osalta esitetään pelkästään lahopuumäärien arvioinnin kehittämistä (toimenpide 4.3, peräti priorisoitu hanke) ja lahopuumäärien arviointia sekä lahopuun määrälle erilaisissa metsissä asetettavien tavoitetasojen määrittämistä (toimenpide 4.4). Varsinainen pääasia eli metsien hallittu lahopuumäärien lisääminen sekä lahopuun laadun parantaminen jää kirjaamatta. Esitämme lisäykseksi seuraavaa tavoitemuotoilua:

Lisätoimenpide 5) Helsinki lisää lahopuun määrää metsissä turvallisella tavalla jättämällä hoitotoimissa lahopuiksi eri puulajeja sekä sallimalla hallittu lahopuun luontainen muodostuminen.

Toimenpide 4.5 (*Haemme suunnittelussa lisää vanhenevia luonnontilaisen kaltaisia metsän osia ja metsiköitä, joita jätetään hoitotoimenpiteiden ulkopuolelle.*) on muotoiltu sellaiseksi, että vain kaikkein luonnontilaisimmat metsiköt ja metsät (=itsessään jo erityisen arvokkaita metsiä tällä

hetkellä) on tarkoitus jättää nykyistä laajemmin hoidon ulkopuolelle. Määrittely on vanhakantainen ja turhan rajoittava eikä tunnista metsien luontoarvoihin liittyvää luontaista kehityspotentiaalia. Se on syytä muuttaa muotoon: ***Haemme suunnittelussa lisää vanhenevia luonnontilaisen kaltaisia tai muuten puustoltaan monipuolisia metsän osia tai metsiköitä, joita jätetään hoitotoimenpiteiden ulkopuolelle.***

7. Jokien, pienvesien, soiden ja kosteikkojen luontoarvot tunnistetaan ja niitä parannetaan

Kaupungin ulkopaikkakunnilla hallitsemilta palstoilta löytyy merkittävä määrä sellaisia ojitettuja soita tai vaurioituneita pienvesiä, jotka on mahdollista ja perusteltua ennallistaa. Osaan toimenpiteistä lienee mahdollista saada ulkopuolista rahoitusta (mm. HELMI-ohjelma). Esitämme siksi tähän kohtaan seuraavan hanketyyppisen toteutuksen vaativan toimenpiteen:

Lisätoimenpide 6) Kaupunki selvittää ulkopaikkakuntien palstoilta ennallistamisesta hyötyvät suot ja pienvesikohteet, laatii tarvittavat ennallistamissuunnitelmat sekä toteuttaa ne.

8. Lajien elinolosuhteita parannetaan

Toimenpide 8.14. (*Turvaamme Punaisen kirjan uhanalaisten kasvilajien ja LTJ:n I ja II luokan arvokkaiden kasvikohteiden säilymisen ja parannamme niiden esiintymien tilaa Helsingissä*) nostaa yhden lajiryhmän ja luontokohdetyypin erityisasemaan ja jättää muut toissijaisiksi. Arvokkailla kasvistokohteilla on toki erityismerkitystä monien muiden lajiryhmien kannalta. Niin on tosin myös monilla muilla LTJ:n arvokohteilla. Esitämme, että toimenpide muutetaan sellaiseksi, että se nostaa valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaiset lajit kattavammin siihen rooliin, minkä ne ansaitsevat:

Muokattu toimenpide 8.14. Säilytämme Punaisen kirjan uhanalaisten sekä alueellisesti uhanalaisten lajien merkittävät esiintymisalueet sekä turvaamme LTJ:n arvoluokkien I ja II arvokkaiden kasvikohteiden säilymisen.

Lisäksi ohjelmaan kannattaa sisällyttää nykyistä luonnonhoidon toimintakäytäntöä vastaava linjaus:

Lisätoimenpide 7: Emme tee muita kuin turvallisuuden kannalta välttämättömiä poimintahakkuita kaupungin viheralueilla lintujen pesimäaikaan 1.4.-31.7.

Helsingissä 26.3.2021

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys

Antti Halkka
puheenjohtaja

Emilia Pippola
järjestösihteeri

Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry

Aleksi Mikola
puheenjohtaja

Lisätiedot: Antti Halkka, puheenjohtaja, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys, antti.halkka@sl.fi, 050-308 2795

Juho Leppänen, suojelusihteeri, Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa, suojelusihteeri@tringa.fi,